

pris 20 kr

Hoddorna vid Halör

Jag har just besökt Halörs fritidsfiskareförening. Vet Ni var den ligger?

Precis när man kört igenom rundeln och fortsätter ut på väg 100 mot kanalen, ligger till höger en samling »hoddor«, alla med samma blåa färg och i övrigt svarta. Den blå färgen är bestämd genom ett kommunalt beslut när bodarna etablerades här på riktigt 1992. Den blå färgen finns till och med på välkommenskylden!

Bakom hur det blev just denna blå färg finns det en historia. När målaren Ierne Nordström visste att stadsarkitekten skulle komma tog fram några burkar från sin bod och strök några prov på en plank. Den blir bra tyckte stadsarkitekten och pekade på den blå färgen, det behövdes blott en strykning för att det skulle bli blått säger Ierne

Föreningen och bodarna fick kommunens stadsbildspris 1993, »För att med enkla medel och stor entusiasm har föreningen genomfört en uppräckning av området efter det att avtal skrivit med kommunen. Landskapsbildningen har fått blickfång vid infarten till Höllviken. Området har blivit en samlingspunkt med både estetiska och sociala kvaliteter«.

Här har fiskare under generationer haft sina bodar. De första man minns var Hilding Nilsson Anders Nilsson och Emil Ek. De fanns här åtminstone kring andra världskriget och då kanalen byggdes säger någon.

Från början hette föreningen Halörs båt- och fritidsfiskarförening och startade 1976.

Efterhand fick man ont om båtplatser och anhöll hos kommunen om att få ny plats, exempelvis vid gamla soptippen. Kommunen var inte beredd att godta detta, området var inte planerat och väg 100 skulle först beredas plats. Man diskuterade fram och tillbaka i 15 år, innan man 1992 fick tillstånd att etablera sig. Föreningen ville fortfarande ha fler båtplatser och gjorde på egen hand en utfyllnad vid tillfartsvägen, och fick därmed några båtplatser till. Innan väg 100 drogs fram, fanns det bara en grusplan där infarten till föreningens parkering nu ligger. Även ridvägen behövde förstärkas innan allt var klart.

fortsättning på sidan 2

Hänt sedan sist

Årsmöte

Calluna höll årsmöte den 12 april på Ljungkyrkan i Höllviken. Till vår stora glädje blev vi över 80 personer.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar och efter nyval och omval fick styrelsen följande sammansättning. Ingemar H Johansson omvaldes till ordförande för två år. Marie Sjögren, Christian Kindblad och Roy Larsson omvaldes. Nyval blev det av Eila Mårtensson och Bertil Björk.

Bertil Lundahl som varit i styrelsen ett flertal år hade undanbett sig återval. Bertil som varit kassör i föreningen har under åren lagt ner mycket arbete på sitt uppdrag och på samma gång varit en mycket engagerad och intresserad styrelseledamot. Bertil avtackades med present och blommor.

Efter årsmötet visade vi filmen om hur Falsterbokanalen byggdes, Kjell Grip som var med och arbetade med bygget kommenterade filmen efter visningen. Ett uppskattat inslag.

Roy Larsson visade sitt bildspel »Upp i det blå« med flygbilder. Start och med slutmål i Maglarp och med vackra bilder över bland annat Måkläppen. Roy kommenterade och svarade på frågor. Även detta blev ett mycket uppskattat inslag.

Föreningen bjöd också kaffe och kakor.

Bodarna får vara 12 kvm, man får inte övernatta och fiskförsäljning får inte förekomma. Det skall inte bli någon marknadsplats har man sagt i kommunen.

Kommunen äger marken och föreningen betalar arrende. Här finns 25 bodar och föreningen har 150 medlemmar, man behöver alltså inte ha bod, för att få ha båt i föreningens hamn.

När här är som mest är här cirka 60 båtar säger Jan Morin som var ordförande i föreningen till och med i lördags. Vi möts där nere efter att jag helt plötsligt fått för mig att köra ner, ordförandeskapet växlar mellan medlemmarna ett år i taget.

Efter hand kommer också Mats Persson så kallade bryggchef och Kent Andersson som inte har bod, men är rätt »sugen« på en. Man har ingen kölista för att få komma till en bod, det är marknaden som sköter det, den som betalar mest för en bod får köpa den. Det är kanske inte alltid så bra, men något annat sätt finns väl inte säger »gubbarna«.

Här finns en egenhändigt byggd »rök« som är så omtalad att andra föreningar kommer dit för att titta och kopiera. Jan säger att han gjort röken efter att ha sökt och hämtat tips från alla möjliga platser och till slut fick han byggt denna.

I alla föreningar som skall fungera krävs mycket arbete för att hålla allt igång och hittills har man haft frivilliga som arbetar hårt. Det krävs eldsjälur för att få allt att fungera som i all för-

Humor har man också bland bodarna jag kunde inte vid mitt besök varken se sneseglare eller rosor. Inte heller var Venus här och ingen på Lyran, då.

eningsverksamhet som har ideell grund. Samhörigheten i föreningen är stor när det gäller gemensamma frågor. Hjälpsamheten har också utvecklats bland medlemmarna. Det berättas att det finns en telefonlista som man tar med sig ut när man skall sätta garn eller vittja dem. Skulle något hända ringer man och berättar vad som skett, då är det alltid någon som ställer upp och hjälper till.

Med modernt språkbruk finns här ett mycket väl utvecklat »nätverk«.

Föreningen har gemensamma städ-dagar, bryggdagar där alla som kan, ställer upp.

Fester av olika slag har man naturligtvis under året speciellt under våren och sommaren. Resor till Råå för spöfiske har anordnats och dess brukar ha 20-30 deltagare.

Gert Persson, »grillare« på bryggdagen

Gert är en av föreningens stiftare och infödd Höllvikenbo, berättar om gamla tider i föreningen. Han berättar om »allt« som hänt här nere.

Historien om Johan Olofsson som bodde inne i Höllviken, ägde en del mark av det som föreningen nu disponerar. Han hade under många år en laxkutter liggande nere vid sjön. Den hade hål i skrovet och var under många, många år lekplats för traktens pojkar, kommer särskilt en ihåg som var med.

Denne Johan var också tillsynsman över gatlyktorna och när de var sönder skulle de bytas ut. Han hade till sin hjälp en bambustång med en gripklo i ändan.

Det var en syn när han från cykeln försökte skruva ur lampor som var lite

svåra och motsträviga att få ur hållarna. Gatlyktorna var inte så höga på den tiden, så han lyckades för det mesta med sin cykelakrobatik.

I år reparerade man bryggan som stor- mar och vintern tagit, allt är bortspolat.

Allemansrätten gör att alla som har sin båt här nere inte behöver vara medlem i föreningen. Men medlemmarnas båtar bevakas noga och skulle det hända något rycker man ut och hjälper till. En icke medlem får dock klara sig själv.

Fisket sker med garn maskorna är oftast 60 mm enligt de regler som gäller. Varje fiskare får sätta 180 meter garn och där finns också regler för hur de får sättas,

Garnen sätts mestadels 500-600 me- ter ut. För 15-20 år sedan var det dåligt med fisk, men på senare år har det rättat upp sig något säger Ierne Nordström som är en av veteranerna.

Under åren lopp har man fått en del udda fiskar. För några år sedan en svärd- fisk som var 195 cm lång och vägde 32 kilo. Laxar av olika vikt finns också regis- trerade och ca 8 kilo är visst rekordet.

Lars Hansson »svärdfiskaren« berät- tar med stor entusiasm och glädje om föreningen, det är inte att ta miste på att föreningen och »gubbarna« betyder mycket för Lars

Multe har man också fått några gånger, en fisk som vanligtvis finns i mycket varmare vatten i Europa. Under mitt besök hade man landat en vittling, en torskliknande fisk van vid mycket saltare vatten från västkusten. Torsk, lax, öring, horngädda, vanlig gädda och skrubbor får man, allt efter väderlek och årstid. Kring Kristi Himmelfärdsdag brukar horngäddan komma.

Föreningen får ofta besök av skol- klasser som kommer hit och fikar. Ibland ber de yngre barnen att få titta på hur man fångar »fiskpinnar«, och vilka nät eller vilka krokarna använder. Det är faktiskt sant intygar »gubbarna«. Hade det inte varit så att jag vet att alla som fiskar alltid talar sant så hade jag kanske inte trott på detta, men som sagt...

Platsen med fiskehoddorna här nere, mittemellan havet och väg 100, är idyl- lisk. Sitter man ner bakom boden störs man inte motorljudet och man kan till och med höra vattnets kluckande säger någon. Idyllen är fullständig.

Ihj

I samband med Trelleborgs 750 års jubileum deltar före- ningen för Margaretadagarna och Calluna visar en liten del av vår utställning om drottning Margareta. Lördag- söndag 1-2 september.

Vi deltar också i företagare- EXPO 2007 i Foteviken lörda- gen den 8 september kl 10.00- 18.00.

På ToppenGallerian pågår ytterligare några dagar en utställning om *Stranden och Badmodet*.

Visste Du...

Från tidningsklipp har vi saxat:

... att när telefonen var ny var det förbud på att den ut- lånades till annan än den som hade abonnemanget. Detta kontrollerades genom att växeltelefonisten kände igen rösterna och när missbruk förekom skulle de rapportera detta till distriktschefen i Malmö som vidtog åtgärder för att stoppa »ofoget«.

Kan detta stämma? Vad säger läsarna?

Galleri Stallet
Falsterbo

”Skanör-Falsterbo och Näset”
en ovanförblick
Foto: Roy Larsson

Välkommen till vernissage
lördagen den 25 aug 2007 kl. 10-14.00

Calluna
KULTURERBUDEN
BÅD och NÄS PÅ LÅNGEN

Öppet: lörd 25 aug & sönd 26 aug 10-14.00
onsd 29 aug 11-14.00
lörd 1 sept & söndag 2 sept 10-14.00
onsd 5 sept 11-14.00
lörd 8 sept & sönd 9 sept 10-14.00

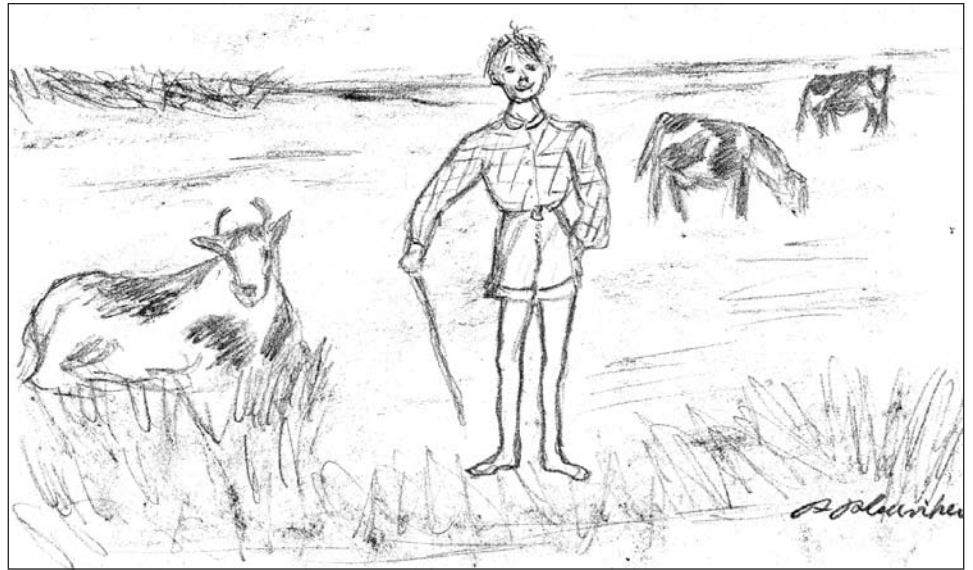
Roy Larsson
privat: 040-45 62 41 mobil: 0709-322 983
e-post: roylennart@telia.com

Hören i Skanör

I en artikel kan man läsa om den siste »Hören« Hans Jöns Johansson Pihl han var född 1841 och kom till Skanör i unga år. I Skanör heter det hören och i Falsterbo »hyren« på rikssvenska herden. På den tiden hade varje Skanörsbo, rik eller fattig, åtminstone en ko som skulle ut och beta på Ljungen. Det var ju ont om bränsle och brist på kommunikationer gjorde att det var för dyrt att köpa kol, järnvägen hade inte anlagts och man hade ingen hamn där man kunde ta in större båtar. Därför hade hören hade ännu en uppgift, vid varje kospillning skulle han sätta ägarens märke i form av gåsfjädrar, av olika storlek och antal. Sedan kunde gårdens folk hämta hem spillningen för att elda med.

I boken *Resande över Ljungen* utgiven av Calluna, finns en berättelse av Erik Bögh 1863, då han reste med Skanör och Falsterbo som mål. Han möter i Skanör en kärra med något som han tror är torv. Han frågar och man svarar att det är bränsle, men inte mineralisk utan snarare animalisk. Han känner också en odör som är speciell för Skanör. Fattiga och rika använde detta bränsle, som enligt uppgift värmdes gott när den var torkad och väl pressad.

Pensionatskossan framför Kiellgrens pensionat på Gåsgatan i Falsterbo omkring 1910. Till vänster går Fädriften ut mot Flommen.

En tolvårig »höre« i Skanör.

Bengt Grankvist berättar:

Jag gissar att de gemensamma sommarbetena för skanörlantbrukarna kanske började redan någon gång under 1800-talet. Själv kom jag i kontakt med korna i Skanör kring 1940-talets början.

Det fanns ett bete mot Öresundssidan med början söder om Hamnvägen och det slutade nästan ända upp till Knösen. Det andra betet låg i öster och sträckte sig från Smedplan vid hörnan Rådhusgatan-Vånggatan, längs »Breväg« mot Höll, där nu båtklubbhuset ligger, nästan ända till Ljunghusens station. Korna släpptes ut till betet via en grind vid Smedplan.

Hören hade ännu en uppgift, under vintern då korna var uppstallade hos sina ägare skulle han se till tjuren, den bodde han ihop med. Hören var, även i en rätt välmående stad som Skanör, med självägande bönder, fiskare och skeppare, den fattigaste av de fattiga och levde säkert inget behagligt liv. Teckning av Ally Almviken.

Mjölkkorna, cirka hundra till antalet, ägdes av lantbrukarna i området. När betet mot Öresundssidan var slut efter några veckor, använde man betet i öster och sedan vände man igen. Korna släpptes ut på betet kring klockan sju och väktaren, Hören, skulle se till att de var återsamlade kring klockan fem. För egen del fick jag komma med i kovaktningen då Hören hade rast.

Den ordinarie Hören, Jeppa Rosenström, hade middagsmålet hos respektive koägare, en ko ett mål, fyra kor fyra mål, osv. Han fick också en termos med kaffe och några smörgåsar som också hörde till. Jeppa bjöd mig gärna, vad gjorde det en tolvåring att det satt lite snus kvar på kaffemuggen. För att mer likna hören Jeppa fyllde jag en tändsticksask med mammas kaffesurrogat, från den tog jag en pris och jag fick en snusliknande rand på tänderna, liksom en riktigt höre.

På västra sidan skulle man se till att korna ej gick upp i stan, detta hindrades bland annat av militära taggtrådsinder. De var cirka en och en halv meter breda och var anlagda i form av bastioner. Detta för att hindra fientlig invasion. Där fanns också

kulsprutenästen i den gamla banvallen från hamnen till i höjd med möllan. Dessa kunde man se ända till för några år sedan, då de försvann vid breddning av vägen.

Korna gick ner på badstranden och det var fullt tillåtet. Det generade ingen. På den tiden anlade varje badhyttsägare sandvallar framför sin badhytt, dessa var uppbyggda av tång och de höll sommaren över. Att korna någon gång hade gjort sina behov i grottan gjorde ingen speciellt uppörd.

Jag hade mitt sommarboende i nära anslutning till betesmarken och jag behövde inte utnyttja middagsförmånen. Min mamma var uppe tidigt och skickade med goda smörgåsar – gärna med Hylens omtyckta rågbullar – fem öre styck.

Vilken underbar tillvaro för en drömmande tolvåring.

Under jobbet måste jag läsa real-skolans kristendomsbok – kuggad i kristendom. Detta var ett huvudämne på den tiden. Sverige var ju ett kristet land.

Huvudämne kunde inte kompenseras med något överbetyg – det spelade ingen roll, jag hade inga sådana.

Jag minns fortfarande från läroboken Ignatius Loyola och jesuitorden eller texten till »Hammarslagen i Wittenberg gav eko i Rom«. Tala om att lära för livet. Man fick sedan tentera i ämnet för att bli uppflyttad till nästa klass.

Åter till korna. Under eftermiddagen fick man börja driva korna mot upphämningsplatserna, grinden vid Västergatan, där korna skulle vara kring klockan fem. Dit kom folk och hämtade sina kor som skulle hem för mjölkning.

Många hade långt hem. Några skulle ända till Norra Parkgången.

Jag minns fortfarande kornas hostande, det var då inte aktuellt med att tuberkelinfria kor. Efter kvällsmjölkning tappades i två eller treliters spannar försedda med kundens mono-

Gamlegatan i Falsterbo på 1920-talet. (från vykort)

gram. Sedan kördes mjölken ut vid sju-åttatiden på kvällen till olika hushåll som då hade satt ut sin returspann vid grinden. Det var ett uppskattat nöje att få följa med denna mjölskjuts och hjälpa till att springa och sätta av de fyllda kovarma spannarna.

Tyvärr slutade denna utkörning, ett mindre barn fick körteltuberkolos och dog.

Mjölken var smittad och sedan blev det kontroller och den spenvarma utkörningen stoppades, detta var i mitten av trettioalet.

Tångpressningen

En hantering som kanske inte många

Hörens i Skanör på 1870-talet med lur och ringstav. (foto: Falsterbo museum)

har hört talas om var tångpressningen.

Tången samlades upp i stora högar, Man hade sedan ett manuellt skött press.

Den bestod av en låda två meter hög och med en omkrets av 1,5 x 1,5 meter. Pressen matades med en kraftig ståltråd, sedan fylldes den med tång, ett lock lades på och sedan pressades tången samman genom att två kraftiga mannar på var sin sida om pressen med ett långt handtag – precis som en gammal gårdspump – med pumpslag pressade ihop tången. Pressen öppnades och ut kom en jämn och fin tångbal.

Denna hantering gav självklart arbete åt flera kraftiga ynglingar. Tångbalarna lastades sedan på en hästkärra för transport till Skanörs järnvägsstation. Där väntade en järnvägsvagn, nerväxlad till godsmagasinet i närheten av nuvarande boulebanan.

Tången sändes därefter vidare med tåg för tillverkning av isolermattor för byggnation.

Arkimattor tror jag att de kallades. Tånghanteringen i Skanör skötes av en Knut Nilsson som hade samma uppgift vid kustremsan i Lomma.

Bengt Grankvist

Skyttsie Hage

Skyttsie Hage utgör en av de mest omdiskuterade och svårtolkade medeltida platserna på Falsterbohalvön. Området som är beläget i östra delen av Skanörs ljung skiljer sig med sina gröna gräsytor från den annars ljungklädda heden. Genom arkeologiska undersökningar har man kunnat konstatera bebyggelse på platsen under äldre järnålder och senmedeltid. Lämnin-garna är delvis synliga i form av torv-vallar som omger boplatsoområdet i samtliga väderstreck, utom i väst där Ljunghusens golfbana bryter in. Spår av husgrunder förekommer även. Det första tecknet på en bebyggelse med hagnamn på halvön är en medeltida urkund från 1335. Denna anger att holländare som vistas vid marknaden i Skanör/Falsterbo beger sig till Haghen för att infånga en sjörövare vid namn Ribbing som uppehåller sig där med ett antal beväpnade män. 1346 erhåller den tyska staden Anklam ett fitområde (en bit mark för marknadshandel) av kung Magnus Eriksson som tidigare ägts av tre invånare i Hagha. 1372 anges att bredden på den polska staden Kolbergs fitområde sträcker sig ända fram till Haghen. Sista gången är 1378 då Peder Haraldsen tilldöms ett gods i samma ort av kung Oluf. Här anges att platsen ligger vid Ny-grumebodarna nära Falsterbo. I grumbodar framställdes tran ur avfallet från sillrensningen. Skyttsie Hage omnämns första gången i början av 1700-talet i den lokale prästen Lage Stubs manuskript. Enligt denna källa ska Skydzhage ha varit en ladugård på Ljungen tillhörande borgen Falsterbohus. Stub redogör även för en sägen om ett rövertillhåll i en stor skogslund ute på Ljungen, men nämner inte att denna skulle vara samma plats som Skydzhage. Efter att en ditrövad piga från Lilla Hammar rymt skulle rövarkulan och skogen runtom ha röjts bort. Lantmätaren Lorents Gillberg anger år 1765 att en herrgård som omgivits av gravar och vallar skulle ha funnits vid Skiytse Hage. På en karta från samma år omtalas att ett hemman tidigare funnits på platsen där dikesvallen fort-

Skyttsie Hage

farande kunde ses. Hemmanet skulle ha ödelagts då åbon varit benägen till övervåld och röveri.

Inom den forskning som bedrivits har man haft svårt att enas om Skyttsie Hages karaktär och funktion. Bland de teorier som framkastats kan nämnas så skilda företeelser som kungsgård, samhälle, vanlig bondgård och hjortpark. Den första att behandla problematiken var Arthur Nordén som 1929 skrev om själva platsnamnet i *Sydsvenskan*. Artikeln visade att platser med hagnamn i Norden ofta utgjorts av kungsgårdar och tingsplatser, och att namnen ibland överförts på det respektive häradet. Otto Rydbeck som grävde ut Skanörs borg i början av 1900-talet ansåg att Haghen i 1300-talskällorna betecknar Skyttsie Hage, och att en befäst kungsgård stått på platsen. Olle Källström som grävde på området 1952 ansåg att kungsgårdstesen inte kunde styrkas då inga fynd uppvisade en sådan status. Han ansåg vidare att bebyggelsen varit periodisk. Källström redogör för en källa från 1662 där en hejderidare (herrgårdsskogsvaktare) anges övervaka »*det kungliga gehägen Falsterbo och Skanör*«. Gehäg är en gammal beteckning på en inhägnad kronopark eller jakthage, och hejderidaren skulle vidare se till att ingen sköt eller fångade några djur i denna vars gräns utgjordes av pålverk. Efter grävningar 1978 vid det

medeltida Falsterbo runt stadskyrkan ansåg Lars Ersgård att den första bebyggelsefasen från ca.1250 till 1350 var identisk med Haghen i 1300-talskällorna. Därefter skulle bebyggelsen utgöra staden Falsterbo. Ersgård gjorde 1980 en mindre grävning på Skyttsie Hage och kunde konstatera att byggnaderna haft lerklädd väggar och lergolv. Bosättningen ansågs ha varit en anspråkslös ensamgård som existerat mellan cirka 1250-1350, och vallarna i området tolkades ha skyddat odlingar mot översvämningar. 1983 ansåg Sten Skansjö tvärtemot att en mindre ort kan ha funnits på Skyttsie Hage, och att det är denna som omnämns på 1300-talet. Bebyggelsen vid S:ta Gertrud anser han utgörs av Falsterbo redan från första fasen. I Ersgårds avhandling från 1988 anges ett ökat jordbruk i Skanör vara en möjlig anledning till nedläggandet av Skyttsie Hages bebyggelse. 1997 nämner Anders Andrén platsen som en möjlig hjortpark i en artikel om Dalby Hage.

År 2006 skrev jag min magisteruppsats i historisk arkeologi om Skyttsie Hage. Uppsatsen visar genom studier av medeltida engelska skogar och parker att det finns starka tecken på att Skyttsie Hage utgjort ett jaktområde med jaktstuga/skogsvaktarbostad i

den kronoskog som då fanns på Ljung-
en. I England fanns skogarna ofta på
förhistoriska allmänningar med ett
område för hjortar till vilket skogs-
namnet sedan överfördes. Då skogen
var värdefull som timmerresurs och
jaktområde behövdes skogsvaktare
och jägmästare. Inhägnandet av skog
och allmänningar för jaktparker tog
bort allmogens betesmöjligheter.
Många skogar hade namn på hay och
hagh som betecknade en inhägnad
skog, vilket var en stor statussymbol.
I dessa gav skogsvaktaren anvisning-
ar om var och hur mycket timmer
som fick hämtas. Genom hjortparker
kunde kött produceras i trakter med
dåligt jordbruk. Bebyggelse i skogarna
hade ofta omgivande jordvallar för
att hjortarna inte skulle komma in
på gården. Inhägnandet förenklade
jakten och hjortkött var kunglig föda,
varför parkerna ofta låg vid slott. Jakt-
stugan fanns ofta nära parkgränsen
på en höjd vilket förenklade väktarens
övervakning. Ek användes främst till
den inhägnande pålningen och ibland
avgränsade vatten. I Kingshaugh inhägnades en del av Sherwood för att skapa en hjortpark. Vallar och en bäck avgränsade området med pålverk längs bäcken. Namnet överfördes senare till herrgården. I Danmark användes ofta öar för jakt då man slapp bygga inhägnader. I Dalby Hage inhägnar en jordvall ett område skog och pekar enligt Andréén på en jaktyta. Dalby Hage ingick i Skrylleskogen som efter intensiv avverkning av ek blev en ljungebväxt betesmark. Under senmedeltiden försvann många parker som sedan nyttjades för bete.

Vid Kristi födelse dominerade en lågvuxen ekskog Falsterbohalvön. Järnåldersbosättningen vid Skyttsie Hage bör då ha varit belägen i ett röjt skogsområde. Platsen ligger sedan öde mellan yngre järnålder och högmedeltid. Återetableringen på 1200-talet hör troligen ihop med marknadens uppkomst i Skanör/Falsterbo. År 1222 får munkar tillstånd att hämta virke i kungens skog på halvön till

sjömärkets underhåll i Falsterbo. En skogsvaktare med tillhörande bostad bör därför ha funnits som övervakat området. Bosättningen på Skyttsie Hage ligger på en mindre platå nära stadsgränserna i öst. Denna placering gav överblick och möjlighet att kontrollera in- och utfart till halvön, framför allt vid Ammebro där vagntull upptogs på 1300-talet. Skanör var kungalev vilket kan innebära en kungligt ägd stad, halvö eller skog. Detta ägoförhållande har då varit en förutsättning för handeln, vilket även kronoskogen varit. Här hämtades nämligen virke till handelsbodarna, vilket successivt ledde till att den avverkades i likhet med Skrylleskogen. Väktarbostaden Norra Ljunghuset från 1700-talet visar att det över längre tid funnits behov att övervaka området. Fogdarna på de två strandnära borgarna bör ha haft sina hästar på en plats med betesmöjligheter och djurskötsel under den marknadsfria tiden på året. Då skogsbete var utmarkens främsta syfte kan detta ha skett på Skyttsie Hage, vars bosättning etableras i samband med marknadens expanderande. Den resursrika miljön med virke, jakt och bete bör ha varit ett värdefullt komplement till marknaden och borgarna. 1495 omnämns en ladugård hörande till Falsterbo vilket stämmer med Stubs uppgifter om ladugården Skydzehage. Mot denna tes står dateringen mellan cirka 1250 till 1350. Möjligen syftar 1400-talskällan på gården Fredshög

som också legat under Falsterbohus. Då halvön anges vara kunglig vildbana på 1600-talet är det samma ägoförhållande som angivandet om kungalev på 1200-talet. Jakt bör ha skett i ännu större utsträckning under marknads-tiden då parken gett kött till de båda borgarna. Därmed bör det ha rört sig om högstatusbyggnader på Skyttsie Hage, där skogsvaktaren även haft funktion som jägmästare. Platsen har varit lämpad för jakt då den avgränsas av vatten på samtliga håll. I väst löper Ammerännan, i norr Öresund, i öst den nu försvunna Skilarännan, samt Östersjön i syd. Möjligen har pålning löpt längs med de två rännorna. Vallarnas funktion bör ha varit att hindra hjortarna tillträde till gårdsområdet. Vallarna har troligen varit högre under medeltiden, då flygsand plågat halvön efter skogens avverkande. De kan även ha nyttjats som torvresurs av samma anledning. Namnet Skyttsie Hage bör avse kronoskogen med jaktområde och byggnader för en skogsvaktare/jägmästare. Skyttsie kan syfta på halvöns utskjutande form i likhet med halvön Skyttanäbben vid Börringesjön. Det är troligt att Haghen i 1300-talskällorna åsyftar Skyttsie Hage då platsen varit mycket betydelsefull. Alternativt avses bebyggelse kring Danska kyrkan i Falsterbo som under senmedeltiden läggs ner på grund av att marknaden expanderar.

Mats Larsson

Vallen från Ljungskogen.

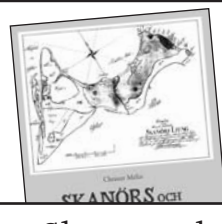
på Ljungen

På Ljungen
nummer 1-25
samlade i bokform
180 kr.

Fru Kungen
av Marie Sjögren
70 kr.

Skanör och Falsterbos historia
från A till Ö
av Christer Melin
95 kr.

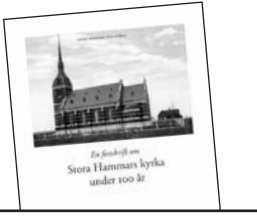
Tåget har gått!
av Christian Kindblad
50 kr.

Posten i Skanör och Falsterbo
av Lars Dufberg
80 kr.

Från Sillabör till Snabbköp
av Ingemar H. Johansson
och Christian Kindblad
160 kr.

Stora Hammars kyrka
100 år
av Ingemar H. Johansson
50 kr.

Historier från Skanör
av Anders Carlsten
130 kr.

Stinsen i Falsterbo
av Stig Mårtensson
125 kr.

Resande över Ljungen
av Christian Kindblad
90 kr.

Ett stycke kanalhistoria
av Sven Lundström m.fl.
45 kr.

Höllviken
– bilder och minnen
från förr
125 kr.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Roy Larsson
Marie Sjögren
Eila Mårtensson
Bertil Björk

Redaktör

Christian Kindblad, *chk*
christian.kindblad@telia.com

Ansvärlig utgivare

Ingemar H. Johansson, *ihj*
calluna@tele2.se

Grafisk form

Christian Kindblad

Tryck

Holmbergs, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
Västra Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Callunas hemsida
www.calluna.nu

Medlemsskap

Sätt in 100 kr på
plusgiro 250862-0

Tidningen utkommer
med 4 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, Calluna vulgaris

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN